

SLOVENSKÁ ŠTATISTIKA a DEMOGRAFIA

SLOVAK STATISTICS
and DEMOGRAPHY

4/2024

ročník/volume 34

Recenzovaný vedecký časopis so zameraním na prezentáciu moderných štatistických a demografických metód a postupov.

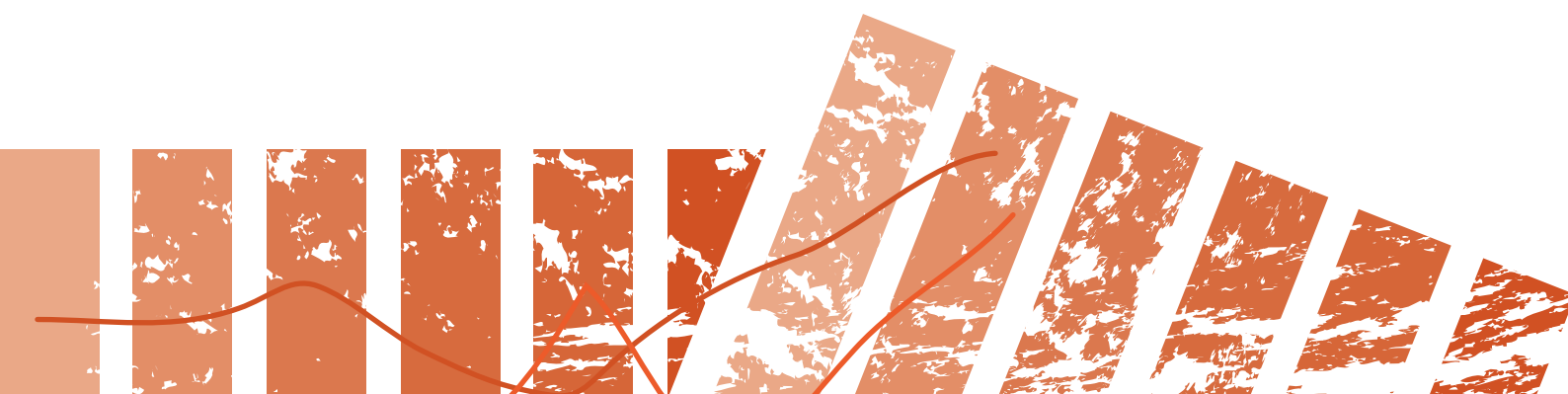
Scientific peer-reviewed journal focusing on the presentation of modern statistical and demographic methods and procedures.

Článok/Article: 3

Typ článku/Type of article: informatívny článok/informative article

Strany/Pages: 42 – 50

Dátum vydania/Publication date: 15. október 2024/October 15, 2024

Informatívny článok/Informative article

ŽENY NA TRHU PRÁCE NA SLOVENSKU A VO VEREJNOM ŽIVOTE V POROVNANÍ S KRAJINAMI EURÓPSKEJ ÚNIE

WOMEN IN THE LABOUR MARKET IN SLOVAKIA AND IN PUBLIC LIFE COMPARED TO THE COUNTRIES OF THE EUROPEAN UNION

ABSTRAKT

Problematikou postavenia slovenských žien sa Štatistický úrad Slovenskej republiky zaoberá vo viacerých oblastiach. Cieľom tohto článku je opísať a analyzovať faktory ovplyvňujúce postavenie žien v spoločnosti na Slovensku, predovšetkým na trhu práce, v oblasti odmeňovania za prácu a vo verejnom živote a porovnať ich s vývojom v krajinách Európskej únie. Článok sa zaoberá aj mierou úspešnosti žien vo voľbách do Európskeho parlamentu, národného parlamentu a do orgánov samosprávy obcí, miest a krajov v SR.

ABSTRACT

The Statistical Office of the Slovak Republic deals with the issue of the Slovak women's position in several fields. The aim of this article is to describe and analyse the factors influencing the position of women in the society in Slovakia, mainly in the labour market, in the field of remuneration for work and in the public life and to compare their situation to the development in the EU countries. The article deals too with the success rate of women in the elections to the European Parliament, the national parliament and the self-governing bodies of municipalities, cities and regions in Slovakia.

KLÚČOVÉ SLOVÁ

rovnosť medzi ženami a mužmi, miera ekonomickej aktivity, miera zamestnanosti, miera nezamestnanosti, miera rizika príjmovej chudoby, rodový mzdový rozdiel, verejný život

KEY WORDS

equality between women and men, economic activity rate, employment rate, unemployment rate, at risk of poverty rate, gender pay gap, public life

1. ÚVOD

Rovnosť ľudí je ideálom, ku ktorému sa v súčasnosti hlásia všetky civilizované a demokratické krajiny sveta a spoločenstvá týchto krajín. Európska únia (EÚ) zakotvuje rovnosť pohlaví medzi základné princípy a zaväzuje členské štáty uplatňovať vo všetkých politikách opatrenia na jej posilňovanie.

Štatistický úrad SR dlhodobo zisťuje, spracúva a poskytuje štatistické informácie v členení za ženy a mužov. Tým umožňuje opísať javy ovplyvňujúce postavenie žien a mužov v spoločnosti a napomáha pri tvorbe a prijímaní opatrení na zvýšenie úrovne podpory, ochrany a dodržiavania rovnosti práv a príležitostí medzi pohlaviami.

Pracovisko Štatistického úradu SR v Košiciach od roku 2010 vydáva publikáciu Rodová rovnosť v SR, teraz s aktualizovaným obsahom a názvom **Ženy a muži v SR**, zameranú na porovnanie rozdielov medzi ženami a mužmi v najrôznejších oblastiach života

v modernej spoločnosti. Publikáciu je možné získať na webovom sídle Štatistického úradu SR www.statistics.sk.

V zhruba polovici krajín sveta (asi 55 %) v súčasnosti početne prevládajú ženy nad mužmi, v necelej tretine krajín, najmä v rozvojových, muži nad ženami. V ostatných krajinách je pomer pohlaví pomerne vyrovnaný. V krajinách EÚ27 na 100 mužov pripadá 104,6 žien. Podobne je to aj na Slovensku 104,5 žien (r. 2023) a podiel ženskej zložky obyvateľstva Slovenska tvorí 51,1 %.

Ženy a muži majú mať rovnakú moc formovať spoločnosť a svoj vlastný život, čo znamená:

- rovnomerné rozdelenie moci a vplyvu pri rozhodovaní,
- ekonomickú rovnosť medzi ženami a mužmi,
- rovnomerné rozdelenie neplatennej starostlivosti a práce v domácnosti,
- koniec násillia mužov voči ženám.

Doterajší vývoj na Slovensku v oblasti rovnosti medzi ženami a mužmi ovplyvňuje celý rad faktorov, ku ktorým nepochybne patrí aj tradičné rozdelenie rodových rolí, nízka znalosť svojich práv a agendy rodovej rovnosti, nedostatok služieb na zosúladienie pracovného a rodinného života.

2. ŽENY NA TRHU PRÁCE

Jednou z oblastí, kde sa prejavuje pomerne výrazná nerovnosť medzi ženami a mužmi, je **zamestnanosť a mzdy**.

Zamestnanosť žien na Slovensku je porovnateľná s krajinami EÚ27 (tabuľka č. 1), podiel pracujúcich žien v SR predstavuje 47,1 %, oproti 46,6 % pracujúcich žien v európskych krajinách (vo veku 15 – 64 rokov). Ovpływujú ju však špecifické faktory, ako sú väčšie regionálne rozdiely a málo pracovných miest na kratšie úvazky. **Miera ekonomickej aktivity** (vo veku 15 – 64 r.) u žien v roku 2023 dosiahla 72,8 %, čo je o 7,4 percentuálneho bodu (p. b.) menej ako u mužov, napriek skutočnosti, že počet žien v produktívnom veku (15 – 64 r.) bol podľa výsledkov výberového zisťovania pracovných síl (VZPS) v roku 2023 len o 33,3 tisíca, resp. 1,9 p. b. nižší ako počet mužov v rovnakej vekovej skupine. V krajinách EÚ27 v roku 2023 dosiahol rozdiel mier ekonomickej aktivity medzi ženami a mužmi (vo veku 15 – 64 rokov) 9,6 p. b. Medziročne sa v SR zaznamenal mierny nárast miery ekonomickej aktivity u oboch pohlaví (u mužov o 0,4 p. b., u žien o 0,6 p. b.).

Podobný vývoj sa zaznamenal aj v rozdieloch v **mierach zamestnanosti** medzi mužmi a ženami (vo veku 15 – 64 rokov), ktorý v roku 2023 dosiahol 7,1 p. b. v neprospech žien (medziročne sa tento rozdiel zmiernil o 0,3 p. b.). Miera zamestnanosti v SR sa oproti roku 2022 zvýšila u žien o 0,8 p. b. a u mužov o 0,5 p. b. V krajinách EÚ27 bol rozdiel mier zamestnanosti 9,4 p. b. v neprospech žien, pri medziročnom poklese o 0,5 p. b., pričom nárast miery zamestnanosti sa zaznamenal u oboch pohlaví, výraznejšie u žien (o 0,7 p. b.).

Slovenská republika dlhodobo patrí v Európe k tým krajinám, kde je najnižší podiel osôb zamestnaných na **kratší pracovný čas**. Ženy mávajú skrátený pracovný čas a často pracujú na čiastočný úväzok, aby mohli lepšie skombinovať rodinné povinnosti s platenou prácou. Efekt znevýhodňovania žien v dôsledku nižšieho pracovného úväzku sa na Slovensku neprejavuje tak výrazne ako v iných krajinách. Kým v krajinách EÚ pracuje na kratší pracovný čas približne každý desiaty muž a každá tretia žena, v SR túto formu pracovného úväzku využívalo v roku 2023 iba 2,4 % mužov a 5,4 % žien. Medziročne sa tento podiel zvýšil iba u žien, o 0,8 p. b.

Tabuľka č. 1: Vybrané indikátory rovnosti medzi ženami a mužmi

Indikátor	Ženy		Muži		Rozdiel	
	SR	EÚ27	SR	EÚ27	SR	EÚ27
Trh práce						
Miera zamestnanosti (v %, 20 – 64 rokov, 2023)	73,6	70,2	81,3	80,4	7,7	10,2
Miera zamestnanosti (v %, 15 – 64 rokov, 2023)	68,4	65,7	75,5	75,1	7,1	9,4
Miera zamestnanosti mladých (v %, 15 – 24 rokov, 2023)	17,8	33,0	25,4	37,3	7,6	4,3
Miera zamestnanosti starších (v %, 55 – 64 rokov, 2023)	63,4	58,1	70,1	70,1	6,7	12,0
Miera nezamestnanosti (v %, všetky vekové skupiny, 2023)	5,9	6,4	5,8	5,8	-0,1	-0,6
Miera dlhodobej nezamestnanosti (12 a viac mesiacov, v %, 2023)	3,9	2,2	3,7	2,0	-0,2	-0,2
Miera nezamestnanosti mladých (v %, 15 – 24 rokov, 2023)	16,0	14,0	22,1	14,9	6,1	0,9
Príjem a vzdelanie						
Mzdový rozdiel medzi ženami a mužmi (v % hodinovej hrubej mzdy, 2022)					17,7	12,7
Podiel populácie vo veku 30 – 34 rokov s vysokoškolským vzdelaním (v %, ISCED 5-8, 2022)	51,6	49,4	30,9	38,5	-20,7	-10,9
Skorý odchod zo vzdelávania – populácia vo veku 18 – 24 rokov s nižším ako stredoškolským vzdelaním (v %, ISCED 0-2, 2022)	6,0	7,7	6,8	11,3	0,8	3,6
Mladí ľudia vo veku 15 – 24 rokov mimo zamestnania i vzdelávania – NEET (v %, 2022)	9,1	9,7	10,1	9,5	1,0	-0,2
Chudoba						
Miera rizika príjmovej chudoby (v %, 2023)	13,8	17,0	14,7	15,4	0,9	-1,6
Miera rizika príjmovej chudoby starších (v %, 65 a viac rokov, 2023)	11,0	19,0	7,6	14,0	-3,4	-5,0
Miera rizika chudoby alebo sociálneho vylúčenia jednorodičovských rodín (v %, najmenej 1 dieťa, 2022) *					46,5	43,5
Demografia						
Stredná dĺžka života pri narodení (v rokoch, 2023)	80,5	83,3	73,6	77,9	-6,9	-5,4
Stredná dĺžka života pri narodení v zdraví (v rokoch, SR 2021, Eurostat)	57,5	64,2	56,2	63,1	-1,3	-1,1
Index rovnosti žien a mužov (v %, 2023, EIGE)					59,2	70,2

* ide o údaj za všetky domácnosti daného zloženia (bez členenia podľa pohlavia)

Poznámka: rozdiel medzi ženami a mužmi = hodnoty mužov mínus hodnoty žien v percentuálnych bodoch, ak nie je uvedené inak.

Zdroj: Štatistický úrad SR, Eurostat, EIGE

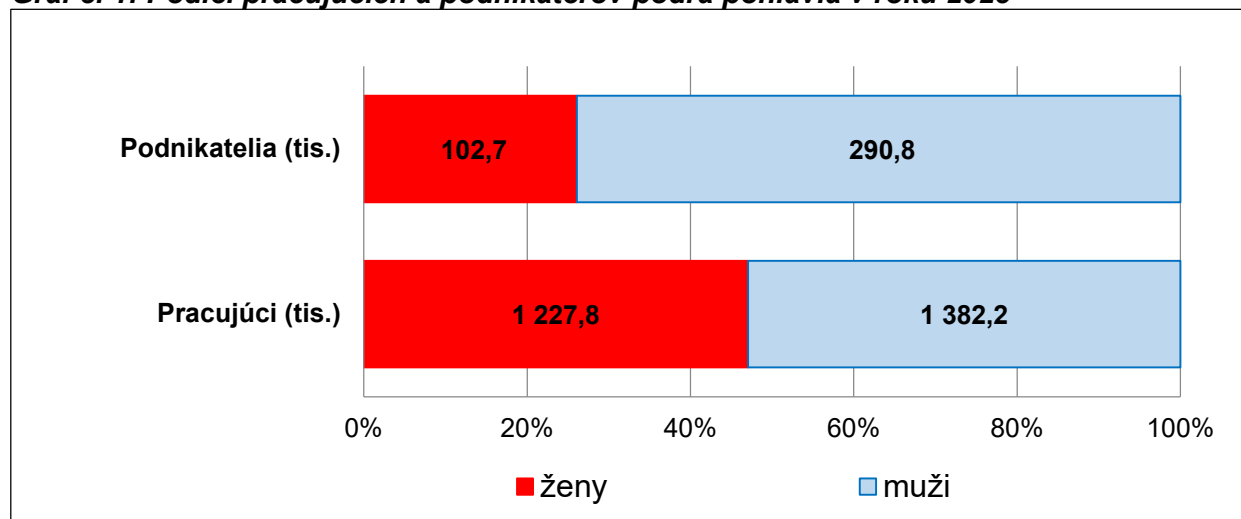
Podľa výsledkov VZPS za rok 2023 v **miere nezamestnanosti** na Slovensku bol rozdiel medzi mužmi a ženami len nepatrný, a to 0,1 p. b. v neprospech žien. U žien sa zaznamenala v priemere 5,9 % nezamestnanosť, čo je o 0,5 p. b. pod európskou

úrovňou, u mužov dosiahla 5,8 %, rovnako ako je priemer za európske krajiny. Dlhodobá nezamestnanosť (12 a viac mesiacov) poklesla od roku 2009 na najnižšiu úroveň, v európskych krajinách na 2,1 % a na Slovensku na 3,8 %, čo je druhá najnižšia miera za posledných 15 rokov. Vyššiu mieru dlhodobej nezamestnanosti v SR zaznamenali ženy, a to 3,9 % (o 0,2 p. b. vyššiu než muži).

V pracovnom procese sú ženy konfrontované s horizontálnou i vertikálnou segregáciou, čo je stav, keď ženy pracujú v odlišných a častejšie v menej platených zamestnaniach ako muži (horizontálna segregácia) a pracujú na nižších pracovných pozíciách (vertikálna segregácia). Vo verejnom sektore ženy predstavujú vyše 62 % zamestnancov, naopak, v súkromnom sektore s vyššími zárobkami ženy predstavujú necelých 45 % všetkých zamestnancov (graf č. 1). V oblastiach ako zdravotníctvo, sociálna pomoc a vzdelávanie (kde sú nižšie priemerné zárobky) ženy tvoria viac než 82 % pracovnej sily, v sektore verejnej správy 60 %.

Rozdiely medzi mužmi a ženami v SR sa najvýraznejšie prejavili v podnikateľskej sfére, kde na jednu ženu podnikateľku pripadajú približne traja muži podnikatelia (graf č. 1). Napriek tomu, že počet žien podnikateliek má stúpajúci trend, rodový rozdiel v SR v roku 2023 dosiahol 7,2 p. b. v neprospech žien. V krajinách EÚ27 na jednu ženu podnikateľku pripadajú dvaja muži podnikatelia a rodový rozdiel predstavuje 4,8 p. b.

Graf č. 1: Podiel pracujúcich a podnikateľov podľa pohlavia v roku 2023

Zdroj: Štatistický úrad SR, výberové zisťovanie pracovných síl, 2023

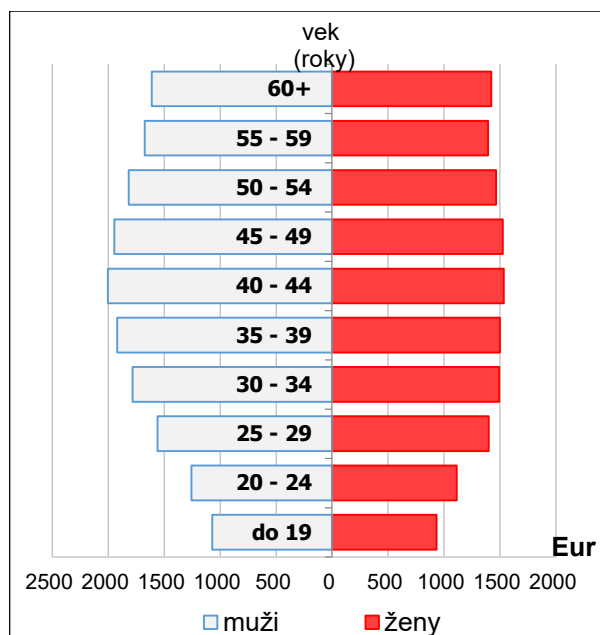
3. MZDOVÝ ROZDIEL MEDZI ŽENAMI A MUŽMI

Rozdiely v odmeňovaní žien a mužov predstavujú komplexný problém zapríčinený viacerými súvisiacimi faktormi. Patria k nim osobné charakteristiky, vek a prax zamestnanca, investície do ľudského kapitálu – vzdelanie, charakteristiky na trhu práce (typ pracovného úväzku, zmluvy), firemné charakteristiky (odvetvie, veľkosť firmy, región, druh vlastníctva) a s nimi súvisiaca horizontálna segregácia (podiel žien vo firme, v odvetví, zamestnaní).

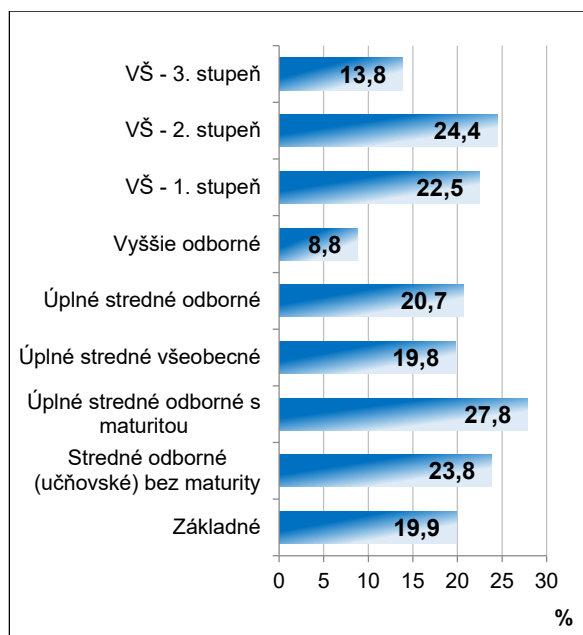
Napriek zaznamenanému pokroku v tejto oblasti stále pretrvávajú výrazné rozdiely v platovom ohodnotení žien a mužov, pričom v EÚ patríme ku krajinám s jeho najvyššou hodnotou. Pozitívnu správou je, že sa mzdový rozdiel medzi pohlaviami na Slovensku postupne znižuje.

Mzdový rozdiel medzi ženami a mužmi (vypočítaný z priemernej hrubej mesačnej mzdy, bez ohľadu na dĺžku pracovného úväzku) od roku 2020 poklesol pod 20 %-nú hranicu a v roku 2023 dosiahol 18,4 %.¹ Ženy v roku 2023 zarábali v priemere 1 462 Eur a ich mzdy stúpili oproti predchádzajúcemu roku o 8,9 %, mzdy mužov medziročne stúpili o 8,3 % na 1 792 Eur. Napriek tomu sa mzda žien nachádzala o 11,8 % pod celoslovenským priemerom, zatiaľ čo mzda mužov ho prevýšila o 10,1 %. Najvýraznejšie sa tieto mzdové rozdiely prejavili vo vekovej kategórii u 35 – 39-ročných, 471 Eur a 40 – 44-ročných, 421 Eur (graf č. 2). Z hľadiska najvyššie dosiahnutého vzdelania boli najvyššie rozdiely v priemernej hrubej mesačnej mzde mužov oproti ženám pri dosiahnutí úplného stredného odborného vzdelania s maturitou (graf č. 3). V krajinách EÚ27 rodový mzdový rozdiel v neočistenej forme² v roku 2022 predstavoval 12,7 % v neprospech žien, čo bolo o 5 p. b. menej než na Slovensku.

Graf č. 2: Priemerná hrubá nominálna mesačná mzda podľa veku a pohlavia v roku 2023

Graf č. 3: Rozdiely priemernej hrubej mesačnej mzdy mužov oproti ženám podľa vzdelania v roku 2023

Zdroj: Štatistický úrad SR, výberové zisťovanie o štruktúre miezd

¹ Z výsledkov výberového zisťovania o cene práce realizovaného spracovateľskou organizáciou Trexima, s r. o. (ISCP 1-04) za rok 2023.

² Podľa definície Eurostatu je to rozdiel medzi priemernou hrubou hodinovou mzdou mužského plateného zamestnanca a ženskou platenou zamestnankyňou ako percento hrubej hodinovej mzdy mužského zamestnanca. Zisťovanie sa uskutočnilo v podnikoch s 10 a viac zamestnancami podľa NACE.

Ženy častejšie pracujú v odvetviach s výrazne nižším finančným ohodnotením, k tomu sa pridáva priama diskriminácia v odmeňovaní, založená na rodovo stereotypných presvedčeniach zamestnávateľov týkajúcich sa napr. dominantnej roly muža – živateľa v rodine. Napriek veľmi dobrej vzdelanostnej úrovni slovenských žien (vyššej než u mužov) ženy v priemere nedosahujú porovnateľné zárobky s mužmi, keďže vzdelanie v tzv. typicky ženských oblastiach je oceňované nižšie.

Rozdiely v odmeňovaní žien a mužov zapríčiňujú, že ženy majú nižšie celoživotné zárobky. V dôsledku toho dostávajú nižšie dôchodky a existuje u nich vyššie riziko chudoby v starobe. V roku 2023 bola podľa zisťovaní EU SILC miera rizika príjmovej chudoby starších žien (vo veku 65 rokov a viac) 11 % a v tej istej vekovej kategórii u mužov 7,6 %, t. j. rozdiel 3,4 p. b. v neprospech žien. V európskych krajinách je tento rodový rozdiel vyšší v porovnaní s vývojom na Slovensku, zaznamenal 5 p. b. v neprospech žien pri 19 % miere rizika chudoby starších žien.

4. ŽENY A MUŽI VO VEREJNOM ŽIVOTE A V ROZHODOVANÍ

Na prehĺbovanie mzdového rozdielu v neprospech žien negatívne vplýva aj ich nízke zastúpenie na pozíciách vyššieho a vrcholového manažmentu, čo znamená obmedzené možnosti žien pri spolurozhodovaní. Podľa výsledkov VZPS v roku 2023 z celkového počtu pracujúcich bolo 4,3 % zamestnancov v riadiacej pozícii a v tom podiel žien bol len 1,4 % a podiel mužov 2,9 %.

Vzájomný pomer pohlaví vo vedúcich a riadiacich funkciách je výrazne v prospech mužov, keď na 100 mužov vo vrcholových manažérskych pozíciách pripadla ani nie polovica žien. Z hľadiska dlhodobého vývoja na Slovensku sa rozdiely medzi mužmi a ženami v tomto ukazovateli zlepšujú v prospech žien len nepatrne (tabuľka č. 2).

Tabuľka č. 2: Pracujúci vo vedúcich a riadiacich funkciách

Ukazovateľ		2005	2010	2015	2020	2021	2022	2023
Pracujúci v tis. osobách	spolu	2 357,2	2 357,2	2 433,7	2 365,8	2 317,5	2 315,3	2 329,0
	ženy	1 035,6	1 035,6	1 070,0	1 039,4	1 033,0	1 023,1	1 025,5
	muži	1 321,6	1 321,6	1 363,7	1 326,4	1 284,5	1 292,2	1 303,5
Zákonodarcovia a riadiaci zamestnanci v tis. osobách	spolu	128,4	128,4	134,0	137,1	139,1	120,9	100,8
	ženy	39,7	39,7	39,8	44,2	48,1	37,3	33,4
	muži	88,7	88,7	94,2	92,9	91,0	83,6	67,4
Počet žien na 100 mužov v riadiacich pozíciách		44,8	44,8	42,3	47,6	52,9	44,6	49,6

Zdroj: Štatistický úrad SR, výberové zisťovanie pracovných síl podľa Klasifikácie zamestnaní ISCO-08

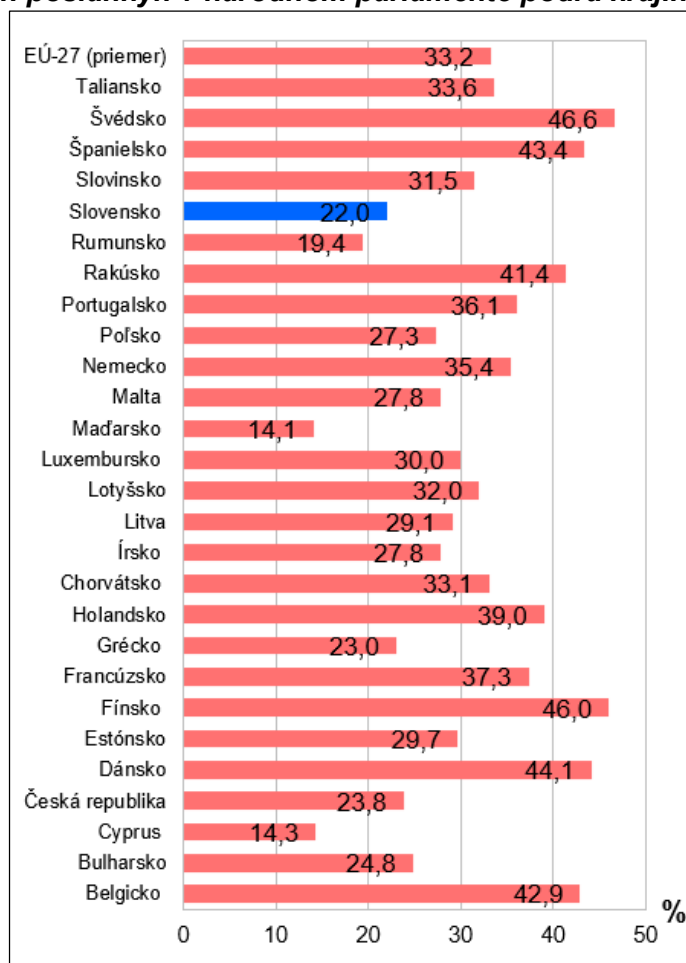
Podobne je to s participáciou žien vo verejnom živote a v politike. Hoci sa demokratické európske krajiny zasadzujú za rodovú rovnosť, v politike a verejnom živote na miestnej, vnútroštátnej a európskej úrovni je stále menej žien ako mužov, ako ukazujú najnovšie údaje. Počet poslankyň **Európskeho parlamentu** za posledné desaťročia značne narástol. V období od roku 1952 do prvých priamych eurovolieb v roku 1979 pôsobilo v parlamente len 31 poslankyň. Po prvých priamych voľbách v roku 1979 sa počet žien zvýšil na 15,9 % a narastal po každých nových voľbách, ktoré sa konajú raz za päť rokov. Koncom 2. štvrtroka 2024 bolo v Európskom parlamente 39,3 % poslankyň žien

z celkového počtu zvolených poslancov, za Slovensko 28,6 % z celkového počtu zvolených slovenských poslancov do Európskeho parlamentu.

Nízka účasť žien vo verejnom živote a v politike vedie k tomu, že ženy majú obmedzené možnosti ovplyvňovať strategické rozhodovanie a plánovanie, ktoré má v konečnom dôsledku dosah aj na ich životnú situáciu. Napriek skutočnosti, že záujem o volené funkcie v samosprávnych orgánoch aj v národnom parlamente sa zvyšuje u oboch pohlaví, čo sa prejavilo rastúcim počtom kandidátov vo všetkých typoch volieb, úspešnosť kandidujúcich žien bola oproti mužom nižšia.

Ženy v SR boli najúspešnejšie vo voľbách do Európskeho parlamentu. Počet poslankyň za Slovenskú republiku po posledných voľbách do Európskeho parlamentu (8. júna 2024) vzrástol na 7 (z 15 zvolených poslancov), resp. na 46,7 %. Najmenej úspešné boli ženy vo voľbách na funkciu **predsedu samosprávneho kraja** v SR, kde bola zvolená jediná žena (12,5 %). Do funkcie **poslanca samosprávneho kraja** bolo zvolených 22,8 % žien, čo je o 3,2 p. b. viac ako v predchádzajúcom funkčnom období. Funkciu **starostu obce alebo primátora mesta** vykonáva 26,5 % žien, čím sa ich počet od predchádzajúcich volieb do orgánov samosprávy obcí zvýšil o 30 žien, resp. jeden percentuálny bod.

Graf č. 4: Podiel žien poslankyň v národnom parlamente podľa krajín EÚ (rok 2023)

Zdroj: EIGE – Európsky inštitút pre rodovú rovnosť

Vo voľbách do **Národnej rady SR** (NR SR) v septembri 2023 z celkového počtu kandidátov ženy tvorili 25 %, čo svedčí o ich vyššom záujme oproti predchádzajúcim voľbám z roku 2020 a náraste o 1,9 p. b. Do NR SR bolo zvolených spolu 33 žien (22 %), len o jednu viac než v predchádzajúcich voľbách.

Úspešnosť žien, vyjadrená pomerom počtu zvolených žien k počtu kandidujúcich žien dosiahla 5 % oproti 5,9 % u mužov. Z európskeho pohľadu možno slovenské ženy zaradiť medzi menej úspešné, keďže menšie než štvrtinové zastúpenie v národnom parlamente má iba 7 krajín EÚ27 (graf č. 4).

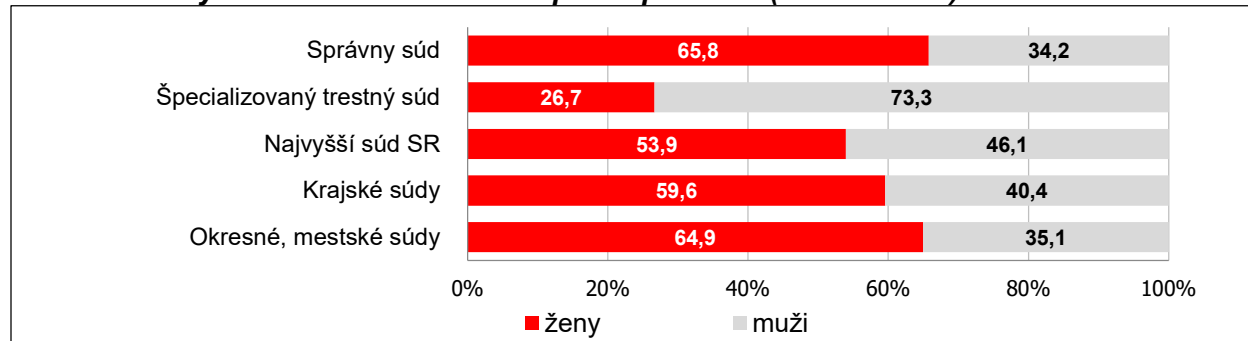
Tabuľka č. 3: Účasť vo verejnom živote a v rozhodovaní

Indikátor	Ženy		Muži		Rozdiel	
	SR	EÚ27	SR	EÚ27	SR	EÚ27
Politická participácia na európskej úrovni (v %, Európsky parlament, 2023, EP/EIGE)	28,6	40,0	71,4	60,0	42,8	20,0
Politická participácia na národnej úrovni (v %, národný parlament, 2023, NR SR/EIGE)	22,0	33,0	78,0	67,0	56,0	34,0
Politická participácia v národných vládach (v %, 2023, vláda SR/EIGE)	14,6	35,2	85,4	64,8	70,8	29,6
Politická participácia na regionálnej úrovni – vo vedení regionálnych zastupiteľstiev (v %, 2023)	12,5	–	87,5	–	75,0	–
Politická participácia na regionálnej úrovni – zastúpenie v krajských/regionálnych zastupiteľstvách (v %, 2023, EIGE)	13,6	35,1	86,4	64,9	72,8	29,8
Politická participácia na úrovni miest a obcí – primátori/primátorky a starostovia/starostky (v %, 2023, EIGE)	27,1	34,5	72,9	65,5	45,8	31,0
Politická participácia – vedenie politických strán s najmenej 5 % miest v národných parlamentoch (v %, 2023, EIGE)	0,0	26,2	100,0	73,8	100,0	47,6
Miera participácie na riadení v najväčších firmách kótovaných na burze (vedúci pracovníci/pracovníčky v %, 2023, EIGE)	2,1	33,0	75,0	67,0	50,0	34,0
Skladba Najvyššieho súdu, členenie podľa pohlavia (v %, 2023, EIGE)	53,3	56,5	46,7	43,5	-6,6	-13,0

Poznámka: rozdiel medzi ženami a mužmi = hodnoty mužov mínus hodnoty žien v percentuálnych bodoch, ak nie je uvedené inak.

Zdroj: Štatistický úrad SR, Eurostat, EIGE

Graf č. 5: Súdny v SR: štruktúra sudcov podľa pohlavia (k 30. 6. 2024)

Zdroj: Štatistický úrad SR, Ministerstvo spravodlivosti SR

Menšinové zastúpenie žien je výrazné aj vo väčšine vrcholových a ústredných orgánov štátnej správy. V súdnictve je výrazná feminizácia (graf č. 5), funkciu sudcu na Slovensku (k 30. 6. 2024) vykonávalo 62,5 % žien a 37,5 % mužov. S výnimkou Špecializovaného trestného súdu SR vo všetkých typoch súdov prevažovalo zastúpenie žien. Čím nižšia je rozhodovacia úroveň súdov, tým je vyšší podiel žien medzi sudcami. Na Najvyššom súde SR ženy predstavovali 53,9 % sudcov, na krajských súdoch 59,6 %, na okresných a mestských súdoch 64,9 %.

5. ZÁVER

Problematika rovnosti medzi ženami a mužmi v rôznych oblastiach života je v centre záujmu najvyšších riadiacich orgánov a inštitúcií. Získané štatistické údaje triedené podľa mužov a žien sú dôležitým východiskom na prijímanie rozhodnutí a ďalších opatrení na zlepšenie života a znižovanie sociálnych a ekonomických rozdielov medzi mužmi a ženami v súčasnej spoločnosti.

Na Slovensku je dlhodobo zaznamenaná výrazná platová nerovnosť medzi mužmi a ženami spojená s množstvom spoločenských, kultúrnych, právnych a ekonomických faktorov, ktoré idú ďaleko nad rámec samotného problému rovnakej odmeny za rovnakú prácu. Pozitívnu správou je skutočnosť, že tieto rozdiely v odmeňovaní medzi mužmi a ženami na Slovensku sa mierne znižujú. Napriek zaznamenanému pokroku v tejto oblasti Slovensko stále patrí ku krajinám Európskej únie s jeho najvyššou hodnotou.

Záujem žien aj mužov o účasť vo voľbách do národného parlamentu, Európskeho parlamentu, orgánov samosprávy obcí a miest, ako aj vo voľbách do orgánov samosprávnych krajov sa s každým volebným obdobím zvyšuje, čo sa prejavuje vyšším počtom kandidátov na volenú funkciu u oboch pohlaví. Miera úspešnosti slovenských žien vo voľbách, vyjadrená pomerom počtu kandidátov k počtu zvolených kandidátov, je vo všeobecnosti nižšia, než u mužov. Napriek tomu, ženy sa neprestávajú snažiť o získanie rovnakej možnosti formovať spoločnosť na rôznych stupňoch riadenia a o rovnomerné rozdelenie moci a vplyvu pri rozhodovaní. Nakoľko menšie než štvrtinové zastúpenie v národnom parlamente má iba 7 krajín Európskej únie, možno slovenské ženy v tomto ich snažení považovať za menej úspešné.

Ing. Emília ČIČVÁKOVÁ

Autorka pracuje na Pracovisku Štatistického úradu SR v Košiciach.